

**ВІКТОР
НОВГРАДІ-ЛЕЦО**

**КАВАЛКИ
ДУШІ**

**ПОЕЗІЙ СКРОМНИЙ
ТОМИК ПЕРШИЙ**

***РІК-У*
2024**

УДК 821.161.2(477.87)'06-1

Н 72

*Автор висловлює щирю подяку
за фінансування книжки
Управлінню у справах культури,
молоді та спорту Ужгородської міської ради,
а за всебічне сприяння і підтримку –
Закарпатській обласній універсальній
науковій бібліотеці імені Ф. Потушняка*

ISBN 978-617-8390-51-8

© Віктор Новграді-Лецо, 2024

© Юлія Соломонюк, ілюстр., 2024

© РІК-У, 2024

*Надії Михайлівні Панчук,
яка чекала виходу цієї збірки –
присвячую*

"ВСЕ НАВКРУГ – ВІКНА"

Віктор Новграді-Лецо народився 8 червня 2002 року в Ужгороді. Він поки з покоління тих, найменшеньких, які народилися, страшно подумати, в 3 тисячолітті н.е. І вже навіть встиг завершити навчання у виші. І трохи попрацювати в обласній книгозбірні.

Найперше зауважую, що вся книжка присвячена Надії Михайлівні Панчук.

Це символічно і дуже людяно, бо багатьом початківцям поетеса відкрила дорогу. І це «спасибі», мабуть, би зігріло Надію Михайлівну, яка так багато робила для молоді. Чого варті тільки бібліотечні «Нові імена», які справді ставали маленькими спалахами в житті міста. Та і в житті всіх новобранців.

Але я тут скажу про інше. Про дорогу додому, яка виявилася в обох авторів однаковою. Бо Віктор зізнався, що живе в гуртожитку на Заньковецькій, а це за кілька кроків від квартири Надії Панчук. Одні й ті ж самі висотки, магазинчики, дерева, а подеколи навіть люди зустрічалися їм на цьому шляху. І в чомусь ввижається той самий урбаністичний пейзаж. У Віктора, щоправда, вірші займають більше простору, ніж це було в «однокімнатних» поезіях Надії Панчук. Але десь ловиш ті ж самі, сповнені цікавості, взаємини із часом, із собою.

І, звичайно, в них подібний культурологічний контекст: Йогансен, Семенко, Плужник... А потім ще багато шарів поезії різних десятиліть. Бо так багато такого відлуння, наприклад, у рядках Віктора:

слухай мене
    прокляте
        сонце
я тебе злапаю
                і здам на металобрухт
я тебе роздеру
                зубами як пес.

І є багато передчуттів у колись щасливих моментах:

не встигли добігти
до найближчого дощосховища.

І є вже реальні страхи, які, на щастя, трансформувалися у вірші, коли

червоні і білі тільця
збились в купи
щоб тепліше їм було.

Віктор Новграді-Лецо народився в Ужгороді. Це стовідсотковий ужгородець, якому більш рідний, мабуть, оцей великий шмат міста із суцільних багатоповерхівок, де «люди у цегляних сотах зникають до ранку».

Є в цій поезій багато перегуків також із все-осяжним шістдесятництвом, з його планетарними узагальненнями, а це, як-не-як, більш як пів-столітнє відлуння:

налякали до почорніння
загорнутої в її пальто планети.

І теплом та задиркуватістю сповнена інтимна лірика автора:

відламували один одного
по маленькому кавалку
як молочний шоколад
і їли гризли розсмоктували.

І далі отак:

лишились після них
лиш радісні губи
які поцілункувались

Це справді несподівані новелки, стрімкі, але й радісні рілси, які гортаєш із цікавістю:

вдягла на моє
обличчя рожеві
окуляри і сказала
«на пам'ять
про мене
дарую»

У віршах багато «цементу», це десь, мабуть, про те, що серед панельного міста треба готувати свій власний розчин для розбудови власного світу.

**ВІДДІЛЕННЯ
ПЕРШЕ**

КООРДИНАТИ

РАНОК

натхнення
після прочитання
Йогансена

перші промені сонця
розбились об дзеркала калюж
мітинг нічних хмар розігнано спецназом вітру
білий блазень Місяць дотанцював свої менуети
й зник зібравши зорі у кишеню своїх джинсів
висипались люди з міріад висоток —
настав ранок

(12.11.2018, 15.11.2018)

С^ОНЦЕ

сонце
слухай
чому ти висиш так високо?
чому ти
таке гарячезне
мов залізо в доменній печі?

слухай мене
прокляте
сонце
я тебе злапаю
і здам на металобрухт
я тебе роздеру
зубами як пес
я тебе просвердлю наскрізь
обсерваторіями моїх
очей і зіниць

сонце
тобі скоро
кінець

(21.07.2018)

ОВЕСНІННЯ

подивився у вікно
і побачив що
очистились вулиці
від посірілих білоснігів
вони вмерли
тобто розтанули
стали водою кров'ю потом сльозами
і згадкою у вигляді фотокартки з поляроїда
через їхню смерть овецеціювались дороги
у вогнепальних дірках на шкірі асфальту
води більше ніж в мене волосся на голові

вулицями неможливо
ні пройти
ні проповзти
ні проскакати
бо комунальники
забили на прибирання заметів
і тепер вулицями проїхати можна
хіба що на танку
чи БТРі

відійшовши від вікна
я зрадів що весна прийшла
стоп...
сьогодні ж
двадцять дев'яте січня...
яка до чорта весна?

яка Господи прости весна
коли фактично
ще середина зими?

та на календарі числа
мені шепочуть:
чуєш не нервуйся!
потепління прийшло!
овеснилось все!
весна невдовзі прийде!

(29.01.2019)

ДОЩОВИЙ

дощ
на душі невимовно тоскно
дощ плюється краплинами в землю
що через гулянку із сонцем
має велике похмілля
і просить тихо вустами
води

землі добре від дощу
а людям ні
особливо тим що вийшли без парасольки
і не встигли добігти
до найближчого дощосховища
вони промокли до нитки
до атома
до ядра клітин шкіри

вулиці всі спорожніли
очорнобилились всі вулиці
всі в домівках заховались
або під наддашками
принишки

а мені що до того?
я вдома сиджу
і мені достатньо краєвиду з вікна
щоб зрозуміти ситуацію
в цілому місті

дощ
на душі невимовно тоскно
дощ плюється краплинами в землю

я відчуваю себе
зотлілою цигаркою
в попільничці мокрезного міста

(06.04.2019)

БЕРЕЗЕНЬ

розступайтесь люди
новий функціонер іде
направлений до нас з міністерства місяців
кабінету міністрів календарного року

йде вельми поважна особа
в розстібнутій куртці-демісезонці
на ньому зелена сорочка
не менш зелена майка
так само зелені джинси
на ногах зелені кросівки
(куртка до речі теж зелена)
на очах і губах у нього
щира радість із краплею смутку
а в руках — нелегально зрізані первоцвіти

то йде березень молодий
квітами-брудом заляпаний

як він йде вулицями широкими —
тануть сніги хоч ще трохи зимно
як він йде провулками мізерними —
розмерзає земля перетворюючись на купу бруду
(яку не пройти не проїхати й не проповзти)
як він йде алеями довжелезними —
всі рослини врубаються після сну
і простягають свої стебла до сонця
все вище й вище

і от він бере шефство над часом
і природою на планеті

на вулиці повертаються великі натовпи
гопників

будівельників
індусів з медфаку

дівчат

військових

ментів

циганів-двірників

алкашів

тощо —

коротше по кільканадцять представників
усіх прошарків суспільства (майже як на ковчезі)

шумлять у воді автобуси трамваї таксі
розхлюпуючи її на всіх людей

що обабіч обсипаних ямами доріг стоять
вгорі висять хмари

що хочуть відпоротись із небесної тканини

а йогансен просить їх

почекати бодай хвилину

бо вони в березні є ознаками кохання

тож вони висять непорушно

(і власне тому й панує вищезгадане кохання)

поети стрибають через калюжі

і читають тим в кого втюрились

вірші про почуття й пристрасть

романтики несміливо запрошують дівчат

прогулятися парком чи сходити в кіно

народ починає дивитись д'горі

чи не сідають птахи на аеропорти дахів і тротуарів

і самі збираються відлетіти на заробітки в Чехію

...коротше кажучи
щоб не було тексту забагато —
всі заклопотані
всі радіють
адже березень прийшов
життя буяє цвіте розвивається
оживає й оновлюється все навкруги
березень володар тепер на цім світі
березень до нас надовго прийшов

(07.03.2019)

(АЖ НІЯК НЕ)
ВЕСНЯНА ВУЛИЦЯ

на вулиці сьогодні було
аж ніяк не весняно
навпаки — було дуже зимово
я стер з флешки своєї пам'яті
всі файли про весну
і подумки над конфоркою
спалив всі календарі
на яких писало
березень/march/frühling

процесія з пластівців хмар
на широких танцмайданчику неба
гордо пливла мов корабель
тканинною стрічкою ріки
а потім завмерла
і тихо собі зависла
мов студенти на поручні
у переповненій вісімці
по дорозі з університету

штудерні поїзди
зимних вітропотоків
поволі перетворювали
моє нещасне тіло
на кая в царстві снігової королеви
на заморожений напівфабрикат
я ніч не відчував

ні слини в роті
ні страху коли проходив повз гопників
навіть пульсу не чув
бо червоні і білі тільця
збилися в купи
щоб тепліше їм було

я трохи постояв
на широкій лінійці вулиці
і втік додому
у свою цегляну країну
збудовану руками радянських зеків
я втік
покинувши на вірну смерть
трубки укрателекомівських таксофонів
що плакали гудками
через те що їм не видали
при встановленні шарфи
вони вмирають від зимности
і тому ридують
гудками благаючи
«до-
    по-
    мо-
    жіть»

отака весна
зимна
і вітряна

(13.04.2019)

ПРОГУЛЯНКОВИЙ ЦИКЛ

1.

[вулиця]

вийшов з під'їзду
я нині надвечір
і трохи пройшовся заньковецькою

а ще вночі
ця вулиця була змією
так-так – звичайною змією
(не думайте що я хорий на голову)
вона між старезними шафами хрущовок повзала
вона ненавиділа світанок
адже світанок для неї = смерть

...і от сонце вистригнуло
і вмерла змія ця
і розклалась
на плоть що стала асфальтом
на кров що стекла в каналізацію
і на скелет який просто валявся
заки його не змели двірники
і не викинули в смітник

я бачив це з вікна

2.

[вітрини]

на шпацері мені файно
лиш відчуття турбує
наче на мене щось
тисне збоку
потужно

вітрини своїми очима
мене обсерваторять
наче вони охоронці в сільпо
а я — покупець що підозріло схожий
на одного штемпа з дошки «їх шукає міліція»
вітрини дивляться на мене
і мені від цього дуже ніяково
перед ними я себе відчуваю
голим дурнем серед міста
вітрини мене
чесно кажучи дістали
до неймовірного рівня

...може їх
варто розбити?

3.

[зупинка]

на зупинці стою

повз неї не зупиняючись проїхала
на гіперзвуковій швидкості
вщерть набита чотирнадцятка

здійнялися хмари пилові
які накрили всіх на зупинці
і я ніц не бачив і всі теж
цигани обікрали
кількох людей що стояли поруч зі мною
свідки єгови навернули
в свої лави декількох людей
поети встигли написати
велику поему про цю пилову хмару
і її подібність з цим проклятим брудним світом

...чччорт!!!
свою маршрутку
проґавив

(увесь цикл – 27.04.2019)

ЗМІНА КОЛЬОРУ

день застрелився
    (це його звична процедура)
і цим актом
він передав всі свої повноваження
посаду керівника часопростору
касетник «весна»
п'ятитомник хвильового
і карту світу
своєму наступнику
на ймення
вечір

помірним темпом
антени заспівали оди йому
(пізніше їх зрізали
бо якийсь із голосів сфальшивив)

мрійники повиповзали
з душевних катакомб
щоб насолодитись вечором
і кайфонути від його дурману

психічні викрики телефонів
заглушили незрозумілі комбінації цифр
хрипкі гудки зимних трубок
роздерли густе павутиння телефонних дротів

асфальтові тротуари
нарешті мають перекур
відпочивають вони від
армій людських кросівок і туфлів
що їх прасують
туди-сюди
        сюди-туди
зранку
до вечора

ліхтарі змінили
на черговому посту
сонце яке пішло спати до рання
за берлінську стіну хмар

людські маси заповнили
глухі коробки панельок і самотні малосімейки
зроблені з кепської цегли і зарідкого бетону
вирушають люди в країну дивних снів
щоб потім прокинутись
подумати що сон — це реальність
подивитись в вікно
розчаруватись
і напиться контрафактного спирту

завмерли всі заводи
всі фабрики
всі підприємства
задовбались вони
трудитись мов шалені
на благо тих людей
в яких життя рівним ходом крокує

...надлюдськими зусиллями вищі сили
рухають стрілки годинника
в напрямку цифри 12
і міняють колір неба над головою
щіткою скривавлюючи небо
в чорний тон

(21.09.2018)

АКВАРЕЛЬ ВЕЧОРА

медитація

тепло всюди
дощів немає
годинник клацає
годинникове клацання наближає вечір
чорна акварель на планету виливається
чорна акварель швидко затоплює світ
чорною смолою вкривається все
вкриваються будинки
вкриваються люди
вкриваються автобуси
вкриваються автомобілі
в темряву занурюється світ
ліхтарі пронизують темряву
зорі просвердлюють щільну плівку вечора
на вулицях контраст:
темна чорна вечірня маса —
проблиски світла
ліхтарі
зорі
місяць
люди поволі зникають
люди зникають у цегляних сотах
люди у цегляних сотах зникають до ранку
на вулицях порожньо
на вулицях тихо
на вулицях не грає музика
все поволі чорніє
весь світ стає чорним

весь світ схожий на шахтаря після зміни в забої
тихо
тепло
акварель лежить
весь світ засинає
весь світ дрімає

я на це все дивлюсь із вікна
я дивлюсь і знаю одне
вечір недовго живе
вечір змінюється ніччю
вечір вмирає
наступного дня вечір воскресає

(11.02.2019, 16.02.2019)

ЗИМОВИЙ ВЕЧІР

зимовий вечір тягнувся мовби зачепився за шнурівку місячних теплих чобіт вітри по вулиці літали мов шалені і розкидували снігове лушпиння на машини дерева жбурляли їх в обличчя людей в морди собак і в птахів що не встигли втекти від цієї зимноти восени закордон снігом замело дороги смітники будівлі автомобілі бомжів поетів музикантів студентів тих хто вийшов на балкон покурити після важкої праці коротше всіх на світі

діти маленькі по всьому місту радіють цій сніговій навалі вони валяються в тому снігові немов би в грошах що раптово впали з неба вони ліплять сніговиків яких зранку побачать зруйнованими (слава районівським пацанам) потім вони починають потужні й масивні війни сніжками між собі подібними – бій не на смерть а просто по приколу для підняття настрою і застудного епідемпорогу

вулицями снують батальйони й полки санчат що йдуть штурмувати височезну гірку поблизу руїн цегляного заводу ті в кого санчат нема штурмують гірки за допомогою кавалків фанери рюкзаків клейонок або власної дупи (якщо їм звісно не шкода штанів)
всі річки озера болота й калюжі стають об'єктами

надвисокої популярности бо вони за допомогою холоду мутували в безкоштовні ковзанки для широких мас хтось ходить обережно ними боячись добряче впасти а комусь не шкода свого часу сил куприка й травматологів міської лікарні заради маленької ковзанки серед безлічі асфальтопотоків

повсюди відчувається дух приємної післяноворічної зимової атмосфери так приємно по світу ходити так прикольно розкидувати своїми довгими ногами сніг що налипає на шузи лиш окуляри швидко втрачають свою основну функцію бо їх замітає снігом і на теплі вони автоматично запітнівають а так на вулицях як у старому чехословацькому фільмі про Попелюшку – красииво

(06.01.2019)

РАДІОХВИЛІ

спроквола тягнучи ноги землю
вечір приходить гостювати на нашу планету
повільно розливаючи світом свою
гіпернасичену темнофіолетову фарбу
яка розтікається всіма меридіанами й
паралелями світу
щільно вкриваючи їх

вечір поширює радіохвилі усім світом
сигнал передається
на частоті серцебиття
на радіостанції вечора
загадковою мовою
вечороведучі сповіщають слухачів
про останні вечоровісти
після випуску новин в ефірі тема вечора
також транслюються концерти вечорогуртів
вечоровистави й архівні вечоропередачі
романтики лапають ту станцію
і дешифрують все що на ній транслюється
у вірші та поеми

і от
він прийшов
остаточно
                    розтікся
остаточно
                    розлігся

утворилась
на всіх вулицях й проспектах міста
мозаїка з темряви й плям ліхтарного світла
якими марно рятуються
від контратаки вечірньої армії люди навкруг
на цьому фоні
повниться пристрастю
закоханих гаряча кров

тихо їдуть останні маршрутки
прокурені заригані
й пусті мов консервна банка
спринтом летять швидкі
везучи в міську лікарню
пацієнта на межі життя та смерті
проїжджають менти
патрулюючи район
і шукаючи до кого би доклепатися
бо щось їм понуро
і в кишені вітер танцює вальс

всі люди розбігаються
на нічліжку до ранку
в свої республіки-квартири
федеральної держави під'їздів
люди в теплих душах
змивають весь бруд
всю радість
всю локшину з вух
що за день вони накопичили
на собі й своїх душах
потім люди їдять
спресовану в моноліт

купу магністрічок під назвою «мівіна»
запиваючи чаєм гарячим
і вже опісля цього ховають
свої ноги руки груди і животи
під штивними стінами ковдр
і вирубаються
(культурно кажучи — засинають)

отакий вечір настав
лиш місяця нема
його трясця взагалі нема ніде
хоч головою в стіну вріджся
його не знайти

...місяць збито пострілом із гвинтівки
а замість нього
почепили грамофон і поставили платівку
на якій з обох сторін записано
оду імператору
на ймення
вечір

(02.03.2019)

КАВАЛОК ВЕЧОРА

ми дивились на зоряне небо
що раптом наскочило на сонце
й копнуло його за горизонт мов футбольний м'яч

чартерний літак пролітав небесною шкірою
хмара що висіла й лінувалась
раптом теж захотіла політати
і добрий літак подарував їй свої крила
а сам приляг відпочити на місячній ріжку
забивши на пасажирів
що всередині нього розсілись
мов цукерки шоколадні всередині коробки

а я зірвав зорі з неба
й зібрав їх у пишний букет
щоб тобі несподівано подарувати
та тебе вже поруч не було —
ти мчалась в електричці сновидінь
що їхала в напрямку твоєї підсвідомости

(09.03.2019)

цвісти яблуні радіоактивного кохання
від яких йде сильний запах
на кшталт спирту нашатирного

люди гуляють великими купами
і кайфують від такого
класного прекрасного і неймовірного
кінцетравневого вечора
вони набирають
у великі й маленькі пляшки
вечірнє повітря
щоб потім вдома напитись
разом з друзями
до повного відключки
усіх життєвих функцій

хочеться взяти каміння
і порозбивати вікна
у всіх багатоповерхівках міста
щоб затопило квартири й коритари
гучним морем вечора
хочеться в те море пірнути
хочеться задушити совість і розум
забити на весь світ
і просто тонути
в безкрайньому глибокому
вечірньому морі

а тим часом на небі сонце
у червоній сорочці
дивиться на цю всю красу
і тихо курить бонд
що був культурно позичений

у мандрівних птахів
сонце розуміє що його зміна
як і життя пухлини вечора
скоро добіжить кінця
і це все скінчиться
просто скінчиться
тому сонце лагодить
свого старого
велосипеда

(25.05.2019, 26.05.2019)

СКЛЕПІННЯ

ніколи я так зацікавлено
не дивився на небо
і те все що над головою висить
але цього вечора
чисто випадково
поглянув я д'горі
і чесно кажучи
отетерів

хмари зеленуватобілосірі
мов склепіння
всередині апсиди
розпластались
розстелились вони небом
мов мозаїка оранти
в софіївському соборі
огорнули ті хмари склепінчато
все чорне небо
і штивно завмерли нагорі
місяць в хмарах тих
вертиться-крутиться —
не стоїться йому на місці!
місяць від моїх очей втікає
все вбік собі він котиться
і за хмарами ховається
але срібний широчезний промінь
що тепло огортає все довколишне
своєю легкою ковдрою

викриває його місцеположення
тому його очима я дожену
і йому догану випишу
за переховування
від поетичної душі!

отаке я побачив
шкода що я не сфотографував
цю красу щоб всім показати
можливо цим віршем я
про вечірньо-нічне небо
що я вловив очима
декілька хвилин тому
розповім?

(19.03.2019)

ЗЛАМАНА ГІЛКА

Гойдається вечора зламана віть...

(Василь Стус)

хитнулась вечора зламана гілка
через дотик байдужого вітру
хитнулась і вмить спинала
свій маятниковий рух
до наступного вітропоштовху

...чи бачиш ти о супутнику мій
як над цими бездушними скелетами висоток
плавають хмари

в басейні небесного моря?

якщо не ліньки то спинись
наведи свою пару очей-об'єктивів на небо
і сфотографуй його ними
сфотографуй це прекрасне небо
над уже давно заснулим містом
щоб потім перед смертю
прокрутити ці кадри

в діафільмі спогадів

місто до річчї спить мертвим сном
його мешканцям байдуже
на те небо над його сплетінням
вулиць проспектів і провулків
його мешканцям по цимбалах
на те що станеться наступного дня

і що сталося в день поволі минаючий
його мешканцям зрештою завжди все одно
його мешканці — вічні байдужисти
лише тоді коли вони бачать

в чомусь велику вигоду
їм аж ніяк не байдуже
через них цей вечір як і весь світ
(бо таких людей на жаль ціла планета)
абсолютно порожній
і достеменно беззмістовний

вулицями цього штивного міста
тихо проїжджає остання маршрутка
в ній — лише водій і ми
два мандрівники вечірні
що їдуть в давно вивчені напам'ять
пункти призначення —
свої рідні мікрорайони й прокурені під'їзди
зосталось лиш доїхати
обійнятись і попрощатись до завтра
до завтрашньої буденної рутини
а після цього поїсти помолитись богу
лягти і безпроблемно заснути

...і от знову доторк вітру
хитнув вечора зламану гілку
і доламав її
і жбурнув її на землю
і втік бо не захотів
визнавати своєї провини
в тому що вечір був вбитий ним

...хитнулась поруч друга гілка
і безшумно тріснула
це ніч прийшла
це ніч
ніч

(02.05.2019)

МІСТО СПИТЬ

люди втікають
з плацдарму сходів театру
люди втікають
чехословацькою бруківкою й асфальтом
місто п'є чай

люди втікають
додому маршрутками й автами
люди втікають
ногами руками вухами носами
місто чистить зуби

люди втікають
в свої рідні панельки
люди втікають
в свої остогидлі малосімейки
місто застеляє ліжко

люди втікають
в країну снів на ліжках
люди втікають
туди до ранку по безвізу
місто засинає

(21.05.2019, 25.05.2019)

НІЧНИЙ ВІЗИТ

сполохані кимось птахи
налякали своїм польотом бідну сироту-ніч
налякали до почорніння загорнутої в її пальто
планети

не видно жодної зорі
на чорному асфальті небесного плацу

я спав мов вдарений мішком цементу
та стукіт у вікно мене вмить розбудив
за склом тінь стояла
тінь сіра непримітна
якій сили для життя давав місячний промінь

спитав я у неї:

«хто ти?

звідки прилетіла?

як тебе звати?»

та не зронила жодного звуку мандрівниця нічна
і вмить зникла мов сказане слово
у глибокім штивнім морі
панельних кварталів

я шукав цю тінь ночами
я й досі її шукаю безупинно
усі відомі мені номери з таксофонів обдзвонив
заяву в поліцію написав
оголошення про розшук усюди розліпив
результатів —
нуль

(05.07.2019, 06.07.2019)

СВІЧЕЧКИ

...Коли всі покладуться на спочинок
коли заплющать очі дуже добре
над нами запалають вогкі зорі...
(Кость Москалець)

Ді Вишневій, неймовірній поетці
й не менш неймовірній акторці

коли по всій планеті всі люди-мурашки
свої повіки стулять дуже щільно
і налаштують свої старенькі приймачі
на міжнародне радіо сновидінь
ми запалимо маленькі свічечки
і почепимо їх на нічне небо
щоб зорям не було тоскно
висіти над нашими скрушними головами

чорнезна ніч розкрилась
мов забута на лавочці книжка хвилию вітру
затихло все лиш наші самотні серця
божеволіють від насиченої кави ночі
сплять мертві автомобілі
на безкрайніх цвинтарях металобаз
і діджей закохано ставить
на ночі грамофон платівку місяця

ми ходимо планетою
безупинно запалюємо маленькі свічечки

й чіпляємо їх на небо
й турбує нас одне питання
        голкою своєю все коле воно і коле:
        «чи дійсно кохання вино а не дим?»
відповіді на це питання ми не знаємо
та й не мучимось через це ми
й далі свічки запалюємо й далі їх чіпляємо

нас цікавить відповідь на інше тривожне питання
що муляє нам душу й спати нам не дає:
«якщо вмре поет що ночі пише оди
чи настане вмить тоді
безкінечний світанок?»

(17.09.2019, 26.09.2019, 07.10.2019)

ПРЕЗИДЕНТ СВИТУ

накрило покривалом останки
ранку
дня
і вечора
і враз навкруг почорніло
то ніч прийшла до влади
вона тепер президент всього світу

небо й будинки
автомобілі й велосипеди
чорною габою суцільно вкрило —
то ніч зимна
вийшла погуляти
шторами з крепу закривши планету

блукають самотньо вулицями вітри
автомобілі самотньо сплять
дроти понуро передають
закодовані слова речення
і короткі новелки пліткарок
які ретельно виписують працівники спецслужб
щоб підшити у фальшиві справи
вигаданих терористів

прилітає в цей нічний час до мене ангел —
найжаданіший гість моєї квартири
ми чаюємо з ним
граємо в карти
а потім він навіює мені

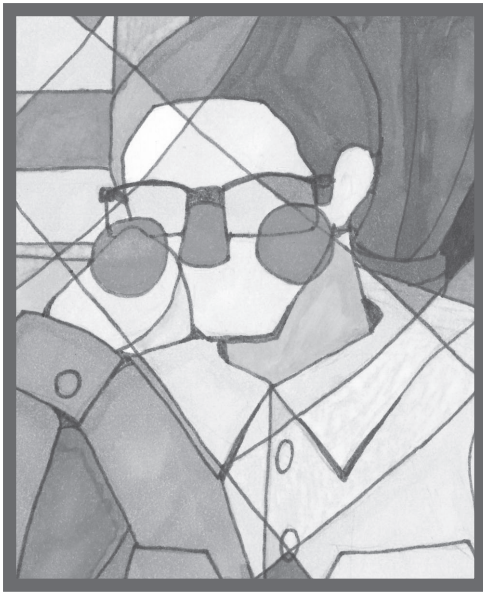
сни у формі прози (які я зранку не згадаю)
і відлітає щоб теж трохи подрімати
а коли він не прилітає до мене
то роблю я так як Хвильовий робив
будучи напідпитку —
б'юся головою в фізичну карту світу
в усі океани на ній
щоб втопитись в їхній синій солоній глибині

...під шосту ранку
ніч подає заяву про відставку
з президентського посту
і передає керівництво світом
знайомим нам містерам
на ймення
    ранок
        день
    і вечір
що керують по черзі
і по черзі вмирають
і по черзі воскресають

такий цікавий хронометраж доби
такі події циклічно стаються
і буде так вічно заки світ не впаде
і не розіб'ється
мов жарівка
об бетонну підлогу

(02.12.2018)

**ВІДДІЛЕННЯ
ДРУГЕ**

**КО
ХА
НО
ГРАМИ**

ЛИСТ У МАЙБУТНЄ

проспиртуй мене доценту собою
шприцами введи себе у моє життя
з'єднай будівельним степлером
наші серця душі й помисли

синхронізуй мою свідомість зі своєю
розчини мене в своїй глибокій уяві
вивчи мене напам'ять
як заповіт шевченка в школі

здійсни переворот анексії моє тіло
й введи військову диктатуру
розстріляй всіх дівчат
що на мене ненароком поглянули

ксерокопіюй мене й на стінку почепи
опиши мене і в свій каталог внеси
сфотографуй мене зенітом своїх очей
й нарочито засвіти плівку

...і аж тоді шепочи мені на вухо
«я тебе кохаю»
та спочатку дай мені
ці три звичні слова
сказати

(13.08.2019, 19.08.2019)

РАДІСНІ ГУБИ

двоє людей
закохані до безпам'ятства
визубрили напам'ять
картосхеми своїх душ
і без компасу ними мандрують
розшифрували всі свої думки
навіть потаємні
і безперервно пишуть
на їхній основі вірші й новели
випили не скривившись
один одного до самісінького дна
як пляшку дешевого вина
і зовсім не сп'яніли
прочитали біноклями очей
все минуле життя своє
і більше про старі часи не згадували
відламували один одного
по маленькому кавалку
як молочний шоколад
і їли гризли розсмоктували

лишились після них
лиш радісні губи
які поцілункувались
і полетіли за сонцем
що втікало
від вечірнього батальйону хмар
на плацдармі неба

...вулицею проїхала маршрутка
вікна панельок зачинились і згасли
таксофони доживають останні дні
п'янички тихо гикають на сходах
на дротах поснули рядки поетичні
і кросівки що невідомо як там опинились

десь вдалині кричить із балкону
молода мама своїй дитині щоб йшла додому
і вчила домашнє завдання –
інтимну лірику
тичини

(29.03.2019)

ЗАКОХАНІ ВАР'ЯТИ

кулями телефонних гудків
ми прострілюємо
черепи наших очікувань
і швидкоплинні еритроцити часу
вбиваємо павзами
між гудками

гострими бритвами верлібрів
ми очищаємо свої думки
від щетини римованости
і шліфуємо наші душі задля того
щоб вони зійшлись
по давно накресленому шву

прапорами країн
стертих диктаторами ластиком війн з карт
ми витираємо наші сльози
а конституціями тих зниклих держав
ми грубку розпалюємо
щоб зимно нам не було

ми — божевільні люди
ми — дивні люди
ми — вар'яти
проспиртовані
вином кохання

(20.06.2019, 21.06.2019)

ГРАМПЛАТІВКА

МІСЯЦЯ

нічний шелест голки хмар
по грамплатівці місяця
тебе розбудив
і ти стрепенулась
і зойкнула
так гучно і сильно
і водночас так хрипко
що час почав
опадати дощем на підлогу
годинник почав танути
календар розтікся стіною
мов віск по свічці
і все стало повільнішати

я хотів тебе заколисати піснею
мовою риб заспіваною
але ти раптом
випарувалась
і полетіла на зорю спати
там вже тобі постелено
давним-давно
але сон тобі не йде
і ти не спиш
ти витаєш
над полотном небесного
чорного матового скла

ти боїшся стрибати по ньому
бо знаєш що його стрибком зруйнуєш
і настане вічний день
і ночі ніколи більше не буде
і повстануть птахи
разом з поетами
для яких ніч мов алкоголь
і будуть тебе вічно
вони ненавидіти
тому ти лише витаєш
лише пливеш ним
щоб того не сталося

і це все триває до ранку

(14.03.2019)

СНОВИДІННЯ

ніч терпка мов шоколад
стікає з ринв на бруківку й асфальт
тихо усюди
тиша бритвою ріже терпіння
птахів прилітно-відлітних
що втекти з України хочуть
тихо в моїй кімнаті
лиш місячний промінь
танцює вальс зі збіркою малковича
на книжковій полиці
а збірка вінграновського забута на столі
їм двом заздрить

ти поруч зі мною
ми занурені у в'язку смолу нічної тиші
мені аж солодко в роті
аж терпне язик
перед тим як зронити якесь слово
ми омиті тим танцюючим променем
мов несподіваним дощем
серед вулиць міста (пам'ятаєш той ранок?)
ми затулили вуха
розбили радіоприймачі
вимкнули телефони
і заглушили всі голоси світу
бо безглузді і брехливі вони
твої плечі в рамі нічного вікна
доповнюють пейзаж ночі
еротичною ноткою

твої очі стріляють в моє серце
кулями кохання з лікером всередині
твої губи валять мене з ніг мов ураган
ти моя релігія
моя діва марія
на яку я тихо молюсь
і якій я тихо сповідаюсь

...та вся ця романтика триватиме
лиш до передзвону будильника
адже ти просто сновидіння
моєї хорої романтичної
душі

(06.06.2019)

ВІКНА

ми живемо в будівлі без стін
замість них — вікна
і підлога — вікно
і стеля — вікно
все навкруг — вікна
нам не треба лампочок
нам не треба свічок
бо світло до нас в гості
заходить з усіх вимірів

ми дивимось на птахів
з перфострічковими крилами
і смарагдовими очима
що повз пролітають
з швидкістю літака реактивного
і дрижимо в такт з шибками
а птахи на нас дивляться
як на мавп в зоопарку
як на незрозумілу їм матерію

...несподівано
ми теж стаємо птахами
тільки не такими стандартними
з пір'ям дзьобом і пазурями
а птахами-поетами
з янгольськими крилами
з непорочною душею
нас тягне писати вірші
мов електромагнітом

тягне металобрухт
наше письмо – тропи
наша мова – лірична
тому мову простопташин із дзьобами
ми починаємо не розуміти
бо вони говорять не поетично
не епітетами
не верлібром

ми забуваємо мову птахів

(14.03.2019)

ЗВЕРНЕННЯ

чорне наче смола нічне небо
вийми навушники хмар зі своїх вух
й налаштуйся
на радіохвилю
мого голосу

в мене є одне скромне прохання:
продай мені всі зорі
що прикріплені
на твоїй сорочці
як не всі —
то хоча б кілограм
хоча б сто грамів

я їх хочу подарувати
тій дівчині
котра зануриться
в самісіньку
глибінь
моєї душі
й не захоче
звідти випірнути
навіть під
примусом

(31.07.2019, 08.08.2019, 09.08.2019)

ПОПІЛ

не забуду ті ультрамаринові ночі
в які мені снилась лише твоя статура

не забуду ті бірюзові ранки
в які без думки про тебе
сонце не сходило

не забуду ті білосніжні дні тижня
в які бачив тебе і хотів знищити світ
лиш би з тобою бути на самоті
і більш нікого
і ніякого там навчання

і ті чорні вихідні я не забуду
в які відчував що без тебе вмираю
як мандрівник без води в пустелі

...тепер це все — лиш попіл ностальгії
ретроспектива минулих подій
сірий пил часопростору
часобрухт

дні тепер в мене всі одноманітні
колір у них є але стандартний
такий як зазвичай має бути:
для дня — глибока синість неба
для ночі — чорна глибінь простору
для ранку — рожевий серпанок хмар
для вечора — кривавий слід заходу сонця

коли ти закоханий
то бачиш всі відтінки і тони світу
а коли ні
то бачиш або монохром
або стандартні звичні кольори
і так було завжди
і так є завжди
і так буде завжди

(27.11.2018)

СПОВІДЬ

На це немає слів:
може справді
ми закінчили нелегку школу любови...
(Юрій Тарнавський)

мені колись казали мудрі люди:
«цілуй минуле бо не матимеш майбутнього
і не проклинай його бо вже ніц
назад не перемотаєш це ж не відеокасети»
я це чудово розумію
проте вперто його клянущо через те
що з глибин потаємних воно вилізає назовні
особливо тоді коли я пишу свої вірші

найбільше споминів звісно про кохання...

ти пам'ятаєш куби будівель ромби дахів
еліпси площі і прямокутники проспекту
притиснуті шаховим полем бруківки
і магністрічками асфальту?

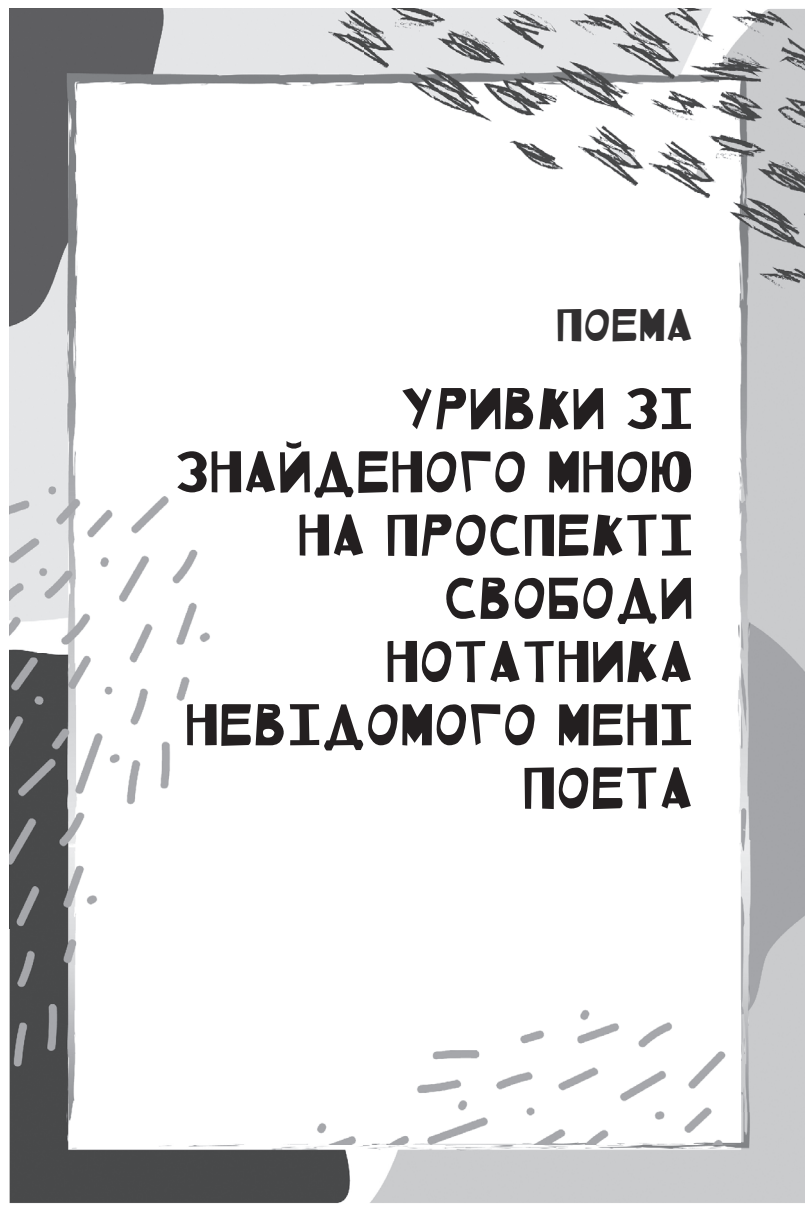
ти пам'ятаєш як ми кружеляли
кровоносною системою вулиць міста
і палко дивились у скатертину неба
сподіваючись що хтось там нас бачить?

ти пам'ятаєш як ми теревенили
про все що на світі твориться й творилось?
ти розповідала мені про свій рідний край
я тобі розповідав про своїх друзів і поезію

ПОЕМА
УРИВКИ ЗІ
ЗНАЙДЕНОГО МНОЮ
НА ПРОСПЕКТІ
СВОБОДИ
НОТАТНИКА
НЕВІДОМОГО МЕНІ
ПОЕТА

1.

/третє травня/

рана
душею
розтеклась
мов розлитий чай
скатертиною

я хотів
зойкнути від болю
а ти
затуливши мені
долонею рота
вдягла на моє
обличчя рожеві
окуляри і сказала
«на пам'ять
про мене
дарую»

2.

/восьме травня/

вирвано з м'ясом
кишеню
в якій були
вмерлі
від швидкого
темпоритму
години

розсипали їх
випадково
і день
зник
мов совість
у кота
що вкрав
зі стола
кавалок
ковбаси

3.

/вісімнадцяте травня/

[парафраза на joy division]

вона розбила
дзеркало
об свою голову
в неї зірвало дах

вона порвала
свій паспорт
і змила в унітаз
в неї зірвало дах

вона випала
з балкону
голосно сміючись
в неї зірвало дах

4.

/двадцять шосте травня/

хочеться
сісти
в маршрутку
яка їде в країну
невідомости
й розчинитись
в тумані
вічності
мов цукор
у каві

та немає
в цьому
ніякого
сенсу

5.

/тридцять перше травня/

я
не знаю
куди подітись
що робити —

мені
рот
зашили
нитками
примусу
не можу навіть
свиснути

дайте крикнути
«здрастуйте
товаришу
сонце!»

6.

/друге червня/

сліди
на склі
автобусних
дверей
нецензурний
напис
на дверях ліфта
чорні спогади
місцевих

оце й все
що про тебе
нагадуватиме
в місті
з якого ти
вимушено
втік

7.

/п'яте червня/

міст
свідомости
висить
над річкою буття

щодня по ньому
проїжджають
вантажівки
заповнені вщерть
поганими думками

коли вже
той міст
нарешті
впаде?

8.

/чотирнадцяте червня/

кохання
нагадує мені
зарплату
воно теж
приходить
в чітко визначений день
й приносить нам
радість незмірну
і його так само легко
витратити
не лишивши собі
ані копійки

се ля ві

9.

/дев'ятнадцяте червня/

тонка плівка
тягучого
солодкого
сну
розтягнулась
від одного краю
мого життя
до іншого

мій сон
нетривожний
заки
горобець ранку
дзьобиком
плівку не
розірве

10.

/тридцятье червня/

небо сьогодні
було дуже злим
невідомо чому
і невідомо на що
чи на кого

небо
із зіпсованим настроєм
витагнуло
з кишені
мальборо
і закурило

одразу
сірохмарно
стало
всюди

11.

/друге липня/

вірш
застрелився

так
не людина
вірш

це сталося через
динамічний сюжет
перенасичений
пристрастями
й розчаруваннями

от вірш
і не витримав

бідолаха

12.

/чотирнадцяте липня/

замініть на протези
мою душу
й совість
імплантуйте
мені в очі
рожеві лінзи
синтезуйте
й вживіть
в моє життя
яскраві фарби

все зробіть
лиш би мені
не було тоскно
через сірість
цього світу

13.

/вісімнадцяте липня/

шукаю
добрий погляд —
бачу
злі очі

шукаю
щиру правду —
мені брехню
торочать

не знайду
справедливости —
її вбили

не знайду
щирости —
її згноїли

14.

/двадцять п'яте липня/

не хочу цукерок
не хочу чаю
не хочу бутербродів
не хочу ніц

не хочу читати
антонича
рильського
влизька
не хочу читати ніц

я
хочу
бути
з
тобою

15.

/двадцять дев'яте липня/

розклею
оголошення
в усіх містах
моєї області
напишу в усі газети краю
і в фейсбуці також
напишу:

«шукаю
синоптиків
які прогнозують
перебіг життя
на тиждень
місяць
рік
десятиріччя
оплата готівкою
одразу на руки»

16.

/сьоме серпня/

літаку
забери мене
із собою
в мандрівку

байдуже
куди летиш
до торонто
чи берліна
до сіднея
чи токіо

я
хочу
знайти
собі музу
в далеких
краях

17.

/шістнадцяте серпня/

я
не спатиму
цієї ночі
навіть не
дрімати
не зімкну
очей
своїх
ні на мить

буду
дивитись
як зорі
танцюють вальс
на танцмайданчику
неба

18.

/двадцять перше серпня/

не
крайте мою душу
музиканти
не грайте
цієї мелодії
прошу

вона мені
нагадала те літо
палке й вогняне
коли розійшовся з
дівчиною

не грайте
цю мелодію
ніколи
прошу

19.

/двадцять п'яте серпня/

який
чудесний
вечір
на вулиці!

все залито ним
навкруг
все втопилось
в цьому
густому
як сметана
вечорі

дайте
мені
напитись
ним
до відключки!

20.

/тридцятьє серпня/

перфокарта
смутку
вставлена
в комп'ютер
моєї
душі

перфокарта
понуристи
вставлена
в комп'ютер
мого
мозку

я —
категорично
сумний
робот

21.

/шосте вересня/

я тебе
не хочу
знати

не вивчай
географію
моєї
широкої
душі

не шукай
спільні
паралелі
й меридіани

не трапляйся
мені
на очі

22.

/тринадцяте вересня/

стрілки
годинника
вгризаються
в моє тіло
його механізми
впиваються
в мою шкіру
його пружини
встають
на місце
моїх
рук та ніг

але я
попри ці
мутації
все одно
ніц
не встигаю

23.

/двадцять перше вересня/

всім світом
в геометричній
прогресії
шириться
епідемія
віршування

на шкірі людей
проступають
римовані рядки
і верлібри
люди починають
писати вірші
і читати їх вголос

ліки
від цього
наразі
відсутні

24.

/двадцять дев'яте вересня/

мікрохвильовка сонця
розігрілась
на максимум
та це ненадовго
їй на зміну
скоро
прийде
холодний душ дощу
і кондиціонер вітру

погоді
варто відвідати
логопеда
в неї є
певні дефекти
через які її важко
зрозуміти

25.

/двадцять восьме жовтня/

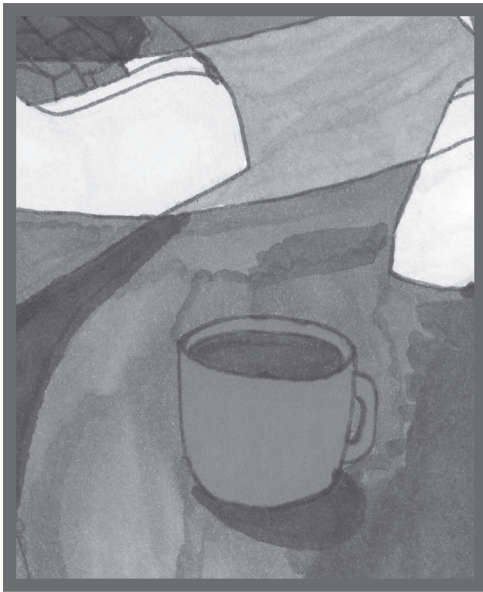
[майку йогансену]

я йду
широкою магістраллю
свого життя

дні вмирають
й воскресають
кишеньковий ліхтарик
сонця на небі
то вмикається
то вимикається
хмари-газети
з'являються
періодично

а я йду далі
нема мені краю
кінця мені нема

(компонування відбувалось впродовж
13-14 та 16-20 липня 2019)

**ВІДДІЛЕННЯ
ТРЕТЄ**

**СП
ОВІДА
ЛЬНІ
СТЬ**

БАЛАДА ПОРОЖНЕЧІ

порожнечу в серці
вбачаєш тоді
коли відчуваєш
до дрібниць
пульс сотень тисяч зірок
тиск склепіння неба на голову
рухи планет автобанами орбіт
радіохвилі довгі й короткі
гудіння ракет
машин
труб електростанцій
крики вулиць
ридання стін
сходів
що розвалюються
коли починаєш розуміти
мову риб
шепіт птахів
дзенькіт комарів
коли переживаєш все те
що всіма кавалками
молекулами
й атомами душі
ти через кохання
прожити на повну не міг

та порожнеча
готова кожної миті
заповнитись по вінця
водою океанів
морів
озер
річок
солоними сльозами
п'янким болем
тягучим жалем
але тримайся друже
щоб не здуріти
і не впасти на брук
мертвим

(22.10.2018, 30.10.2018)

КІНОТЕАТР ВІЧНОСТІ

життя доволі дивне
повне всіляких карколомних подій
хтось не витримує
хтось тримається на грані життя та смерті

а нам з тобою байдуже
ми сидимо в кінотеатрі вічності
дивимось документальну стрічку про наше
життя
їмо цукерки днів
навіть цілком їх ковтаємо
а фантики не рвучи
кидаємо на підлогу де вони
зшиваються в строкатий календар

і так щоразу від народження до смерті

(28.03.2019)

ПРОБЛЕМА

календарні дні
сплітаються
в химерну дивну
порожнечу

рожеве вечірне
п'янке небо
не таке вже красиве
не таке вже миле

час тихо зникає
мої кепські очі
його банально
прортикують

в і ч н а
п р о б л е м а
е к з и с т е н ц і ї

(07.09.2019)

ПОСЛАННЯ

життя не перемотати
ні назад ні вперед
життя триватиме доти
допоки не згаснеш

дні ешелонами довгими
тихо проїжджатимуть повз
все що всередині них трапиться
згодом згадається

люди точками лазерними
з'являтимуться й зникатимуть
кохання радість біль печаль
з ними будуть мов валізи

а ти живи як і живеш —
за своєю чіткою схемою

(07.09.2019)

КЛЮЧ

Мінливим ключем
ти дім відчиняєш, в якому
все замечено снігом мовчання.
(Пауль Целан)

шттивним ключем
тягучого карамельного мовчання
ти прочиняєш навстіж двері
свої пернатої пташки-душі

мовчиш діамантами-очима —
свій світогляд розсекречуєш
розкриваєш свої передбачення
свої горизонти

мовчиш озером-ротом —
відкриваєш всі шухляди
з твоєю поезією прозою
нотатками й листами

мовчиш пшеницею-волоссям —
розповідаєш всі таємниці вітрів
які танцювали з ним
фокстрот і танго

...під час нескінченної гри в мовчанку
ти не помічаєш краєм ока
свого падіння у прірву
чорної
безапеляційної
тиші

(03.08.2019, 06.08.2019)

СПОВІДЬ СІРНИЧКА

я – сірник
я простенький сірничок
серед таких самих як я сірничків
я народжуюсь на фабриці
де народились й народжуються
мої сусіди родичі знайомі побратими свояки
і просто схожі на мене статурою й виглядом
мій дім – штивна картонна коробочка
з фосфорними плямами з обох сторін
сонця я майже не бачу
лише зрідка його лапаю
коли відсунеться стеля коробочки
і вкрадуть мого побратима
і зникне він назавжди
моє тіло – осикова соломинка
моя голова – сірчана шапка
у мене купа друзів купа одnodумців
з однаковими головами і однаковими думками
нам байдуже на нашу форму
хоч часто ми наче обрубки виглядаємо
у нас нема расової дискримінації
хоч і різна барва голів у нас
у нас однаковий життєвий шлях
один і той самий маршрут
у вагоні потяга «сірникова коробочка – смерть»
нас просто візьмуть
банально потруть об фосфорну пляму коробочки
і все
кінець

Фінальні титри
нам капець
ми вщент згораємо
лишаючи по собі
банальну як небо
згорену основу

(20.12.2018)

МОНОЛОГ ОХОРОНЦЯ

БУДІВЛІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЛІЇ СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ

багато бачив я за все своє шалене життя

я був колись науковцем
в дослідницькому центрі
а потім розпався совецький союз
наука стала нікому не потрібною
і пішов я по світу шукати копійчину
я був в угорщині де крамом торгував
і за зароблені гроші купував магнітофони
які до міста свого возив
і продавав на стадіоні де базар був великий
я був в словаччині в 1994 році
де в зволені клав плитку і паркет
я був там де лиш ти собі не уявляєш...
а тепер я звичайний охоронець
хоча ні брешу трохи
я знаю багатьох таких як я сторожів порядку
і вони охороняють звичайні місця
типу складів ломбардів банків
магазинів гаражних кооперативів чи автостоянок
а я охороняю незвичну будівлю —
будівлю обласного відділення
спілки письменників

я бачив і бачу досі дуже багато
різноманітних письменників

я щодень бачу
дуже відомих письменників
лауреатів мільйонів премій
що ходять хутенько
від кабінету до кабінету
не злазять з трубки телефонної
розмовляючи з дружиною
чиновником чи колегою по перу
готують зустрічі ювілейні
приходять на літературні вечори
жартують старими анекдотами
дарують один одному збірки
п'ють щодень п'ятдесят грамів
і закушують салом на чорному хлібі
і пишуть без перестанку прозу чи поезію

і молодих писак теж бачу я
вони боязко заходять в спілку
і лишають мені папки і зошити зі своїми творами
просячи дрижачим голосом
обов'язково передати їх голові спілки на рецензію
і йдуть тихо попрощавшись
а потім приходять через кількаднів
з головою спілки все обговорюють
і почервонілі зраділі йдуть робити
остаточну версію майбутньої збірки
говорячи всім що їхні вірші
сам голова обласної спілки читав
і трохи проредагувавши дав зелене світло
сказавши що за ними майбутнє

та вони не знають
що першим рецензентом
і першим критиком їхніх опусів
був я
звичайний охоронець
незвичайного місця
якого скоро теж потягне писати
невгамовна муза
натхнення

(19.04.2019)

ГОЛКИ Й ПЛАТІВКИ

терен
голки
для грамофонів
розпродує
(Калинець)

терен на ринку
продає голки
для грамофонів
оптом і в роздріб
а також продає
платівки із записами
оркестрових концертів
світлих й радісних
сонячних й п'янок
щасливих й неймовірних
душевних й романтичних днів
та записами читань віршів
поетів розстріляного відродження

та всі проходять повз цю точку
нікому цей весь крам не потрібен
у цьому шттивному місті
людство фанатіє від касетних збірників
з попсовими піснями
звичайних сірих буднів
на оркестри світлих днів усі забили
всім байдуже
світлі дні нікому не потрібні
так само як вірші вбитих поетів

для всього того людства
цей великий дар мистецтва —
пил попіл пилок ніщо нуль зеро мізер крапка
атом давно вмерлий
у всіх фанатів цих збірників
давним-давно зажувало плівку в плеєрах
і та плівка перетворилась
у великі клубки безпросвітних буднів
які щодень все наростають і наростають
робота-дім

дім-робота

ні

се-

кун-

ди

від-

по-

чин-

ку

кля-

та

ру-

ти-

на

чорт

за-

би-

рай!

БАЖАННЯ ВТЕКТИ

я прокидаюся у місті
де сонця компакт-диск
обпльований померлими
сірими хмарами
де небо заґратоване
чорними струмками дротів
де промені розбиваються
об широкі шпалери асфальту
мов об стіни тюремні
птахи свободи

я хочу втекти звідси

я просинаюсь у місті
де шалене цунамі подій
накриває нещадно
де петля календарна
навкруг шиї тисне
де ніколи не спиниться
секундна стрілка життя
де описують події
брехливою фарбою
на шпальтах
корумпованої преси

я хочу втекти звідси

я пробуджуюсь в місті
в яке повзуть гримучі

змії електричок
в якому п'ють каву печалі
з цукром сліз
в якому ніхто не мие
своїх облич бо бруд гріхів
і зрад ніяк не змити
в якому заспані камери очей
в корпусі черепа людини
розчаровуються

я хочу втекти звідси

я врубаюсь зранку у місті
де вірші йдуть на прийом
до психіатра бо в них багато
нервовости і депресії
де проза робить самоспалення
через її велику філософічність
де кохання вмирає
на островах скрипучих стільців
і широких стрічок вулиць і провулків
де нема майбутнього
навіть у цвяха

я хочу залишити цей
розсипаний конструктор
асфальтобетонного міста
хочу покинути застелене
спогадами і пам'яттю ліжко
картини що плачуть через
їхню низьку вартість
паркет тротуарів
і лінолеум проспекту

пам'ятники маразму
і монументи заздности
голки телевеж
і ліній електропередач
розбиті душі які намазали
на хліб буднів
і з'їли не гикнувши
всіх людей в моїм чорнім списку
що давно мали б вмерти
всіх котів що я так і не погладив
і всіх поетів яких я так і не прочитав

я хочу втекти від міста
якнайдалі від урбаністану
будь-куди навіть в космос
байдуже куди лиш би
сховатись від нього
мов повстанці в криївках
хоча б на три місяці
адже я через тиск міста
розпався на два звуки —
«й» та «а»
що помінялись місцями
мов шашки після ходу
і зробили вдалий референдум
про з'єднання в єдине ціле —
в контратенор крику
болісний і радісний
смертельний і солодкий

...я зрештою втікаю з міста
всі позитки зібрав
всім друзям зателефонував

сказав лиш слово «прощай» й скинув
чимдуж тікаю
в руках валізи і сумки з
усім потрібним мені
книги одяг ноутбук їжа
карта компас і телефон
я втікаю в села в гори
в ліси в поля
куди-небудь
лиш якнайдалі від міста

...але не вдалась ця втеча —
мене на шляху догнала
залізна рука міста
і розчавила
мов комаху на асфальті кросівкою
мов вишню гнилу чоботом солдатським

я став рабом міста
і пишу йому оди

о металопластикове
залізобетонне скляне царство
слава тобі

(24.04.2019, 25.04.2019)

ВТЕЧА

весь світ — одна-єдина
безкінечна незворотна втеча
весь світ — простенька втеча
від себе і до себе
від сходу до заходу
від світанку до ночі
від народження до смерті
вулиці — шалена втеча
материки — непорушна втеча
світові води — рідка втеча
ліси — вогненебезпечна втеча

один втікає від когось у вчорашнє
інший втікає кудись у завтра
хтось втікає від безлюдности в самоту
хтось втікає в масовість до когось
всі мають право на це
мають право на швидку чи повільну втечу
от і світ втікає
від когось чи кудись чи чогось
але без приводу безпричинно по приколу

тепер матимеш світ нагоду втекти
матиме людство на це шанси

ви людиська
галактики зі скелетами
брудні і непорочні

радісні і злі мов собаки
беріть все що в руки влізає
і втікайте!

ви птахи
що високо в небі літаєте
і робите фейспалми
бо бачите наш світ
таким як він є насправді
збирайтесь в ключі і втікайте!

ви тварини
що заповнюєте собою
ліси моря і квартири
що маєте дуже багато підвидів
ковчег собі не будуйте
а втікайте!

ви квітки різні
що в землі ростуть
і її заради свого зиску грабують
виривайтесь з її лона!
беріть коріння в листя
і втікайте!

ви поети
що пишете вірші
погані й божественні
римовані та верлібри
збирайте в купу свій доробок
і втікайте!

ви книги
джерела знання
і засоби пропаганди
складайтесь по полицях
за системою УДК
і втікайте!

ви будівлі високі й малі
що міцно на землі
стоять впившись в неї арматурою
піднімайтесь
і втікайте!

втікайте дерева!
втікайте гори!
втікайте автомобілі!
втікайте всі!

втікайте світ за очі!
втікайте в бомбосховища в підвали!
хоча ні —
втікайте з планети
зі супутників та інших планет
з галактик та всесвіту!
втікайте звідусіль бо
все розстріляно й одимлено!
все вмирає!
все у війні!

(08.03.2019)

ПРО ТЕ, КОЛИ САМЕ ВМИРАЄ ЛЮДИНА

коли вмирає людина?
тоді коли офіційно
   оформлюється акт про смерть? —
ні
аж ніяк
не тоді

людина вмирає тоді
коли радіоприймач життя
   вже не зможе злапати частоту буття
коли перестає генерувати звуки
   і видавати їх у формі слів та речень
коли вимикаються
   кінокамера очей і касетник пам'яті
коли душа не відчуває печалі кохання
   й ритмів давно збожеволілого світу
коли ноги не топчуть асфальт покладений
   на болота під час снігопаду
коли своїм тілом мов масло ножем
   не прорізає драглистий простір
коли руками своїми не пише поеми
   не їсть і не диригує оркестром снів
коли мікрофони вух припиняють
   уловлювати крики тиші
коли шланг кисневий сам собою
   суїцидально перетискається

коли серце втомлюється
ганяти кров трубопроводами судин

зрештою людина вмирає тоді
коли в гості до неї заходить
мандрівниця в чорнім пальті
бездушна арматура кісток
безсердечниця аморальна
записана в паспорті громадянина потойбіччя
як смерть смертївна смертенко

...закривайте покривалами дзеркала

(21.12.2018)

ДЕНЬ СМЕРТИ ТІНЕЙ

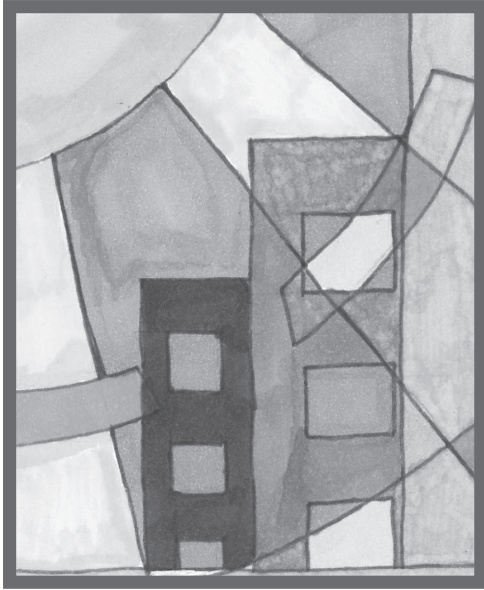
твоя тінь вмирала
згасала як свічка
згасала повільно і солодко

ти на це не зважала
ти власне й не хотіла зважати на це
ти пестила свої пишні коси
ти фарбувала свої тендітні губи
ти раз у раз розбивала годинники
що натякали на те
що скоро твоя тінь сконає

а надворі мільярди тіней
вмирала вшались стрілялись
труїлись різали вени
стрибали з даху на голу арматуру
встромляли ножі в серця
самі собі і одна одній
стрілки їхніх годинників
генеральським голосом
закликали вмерти
щоб воскреснути завтра
а власники тіней –
звичайні людська –
з легким флером смутку
і сльозами на очах
проводжали тіні в останню путь
і пили капуркову з ними

а ти навмисне не зважала
на смерть супутниці-тіні
бо ти її ненавиділа
аж до піни на губах ненавиділа
ненавиділа бо вона
крок за кроком йшла тобі вслід
саме тому ти забила на те
що вона тихо сконала
саме тому ти навіть не пішла
подивитись на її
зимне посиніле тіло
саме тому ти навіть не пішла
склепити їй
повіки

(17.08.2019, 19.08.2019)

ВІДДІЛЕННЯ
ЧЕТВЕРТЕ

СПЕ
РЕЧНОСТ
ИТ

БАЛАДА ПРО ВКАЗІВНИЙ ПАЛЕЦЬ

тихо й мирно жив собі на цім білім світі
серед побратимів на долоні
звичайнісінький
вказівний палець

він твердо й стійко вказував шлях
мовчки або зі словами «нафіг це туди»
він мов вудкою зачепивши
манив за собою
коли просив підійти ближче
він чемно стрибав по клавіатурі разом з
іншими
коли я відписував друзям в месенджері

і так він жив
до того моменту
поки під час медкомісії у військкоматі
лікарі в пульмонологічному кабінеті
не здійснили гострою голкою
замах на його життя
заради краплинок
червоного вина з погребів капілярних
які підуть на перевірку міцности
і дегустацію з пробірок
для записів
в конфіденційні акти

хоч і влучили в голову йому щосили
хоч і витекла кров яку вкрали і не повернули
а залишки її струмочком стекли у ватку
хоч і зламана психіка у цього бідного пальця
та вказівний вижив
і вилікувався
і зажила та рана
і далі він живе
і далі вказує шлях
і далі стрибає по клавіатурі
і тепер стрибає по ній
бо разом зі мною
дописує цього
автобіографічного
вірша

(19.02.2019, 22.02.2019)

ЗАСТУДА

захарашено димар горла
важкою сажею кашлю
ніс оголосив блокаду
міжнародним авіарейсам повітря

платівку джазового сонця
дослухали й поклали в конверт
а платівку постпанкової ночі
все ніяк не можуть знайти

ракети барвистих фуфломіцинів
не лікують мій охорений організм
дочекаюсь коли застуда
збере речі і в югославію поїде

(13.09.2019, 14.09.2019)

ЗАКОН МЕРФІ

є на світі закон божевільний — закон Мерфі
він нам пророчить мов стара циганка
що на вокзалі ворожить щоденно
бо не має за що прогудувати
свою циганську сімейку Адамсів:
«ВСЕ, ЩО МАЄ ПІТИ НЕ ТАК
— ПІДЕ НЕ ТАК»

весь світ свято дотримується його
мовби то прадавня істина в кам'яній книзі віків
якої дотримувались поколіннями
і далі дотримуватимуться
не хоче наш світ це божевілля зруйнувати
не хоче цю дурничку забути
тримає її в своїх головах
мов п'яні менти тримають невинуватих людей
за ґратами дільничного відділку поліції
всі свято вірять в це дебільне твердження
і забивають величезний цвях
в цегляну стіну рівноваги світу
збудовану абияк ще й без фундаменту

і вся планета летить шкереберть
все летить в бездонну глибину унітазів
і пропадає пропадом
мов вкрадені кишеньковими злодіями гроші в
маршрутці
всім на все абсолютно байдуже
всі пускаються берега

всі пускають все на самоплин
(навіть почали руйнувати багатоповерхівки
будувати нові і знову руйнувати —
за їхніми словами це дуже прикольно)
всі ніщ не роблять лежать трупом і дивляться в стелю
яка поволі пропалюється зіницями аж до даху
а потім до стратосфери і далі
(так виникли нові озонові дірки)
всі шлангувати почали!
всі почали лінуватися!

людям ця істина на руку зіграла —
в них менше стало турбот
менше душу гризуть проблеми
але є і мінус — ті всі погані кавалки життя
що можна спокійно оминуть люди не оминають
й нарочито йдуть до них в обійми
а потім з ними розписуються в РАЦСі
навіщо? за їхніми переконаннями
те що піде не так
точно і безапеляційно
піде
чорт його забирай
не так

(14.12.2019, 15.12.2018)

ЛЕГІТИМАЦІЯ

деградуй поки молода
скоро зима
скоро зима
(Наталія Кузьмак)

деградуй заки молода
заки суїцидально з дерев опадає листя
заки вітер ножами дірявить простір
заки сонця копійка стрічає капелюх осені

деградуй ти ж цього так хотіла
роби все що собі запланувала
спалюй улюблені книжки
рви їх на кавалки пускай на самокрутки
розрізай картини на маленькі рянди
знищуй всі вірші
які ти колись там писала
ламай всі свої грамплатівки
навіть з твоїми улюбленими Депешами
чи зроби з них горщики для квіток

деградуй солодка моя цукерко
лиш заруби на носику своєму тендітному:
нема вороття з тої прірви

н
е
м
а
є

«я перепрошую що турбую
але я дуже втомилась ширяти автобанами космосу
тож скажіть будь ласка
де у вас на землі можна добряче відпочити?»

я розізлився і висмикнувши телефон з розетки
викинув його з вікна

...раптом я відкриваю очі
бачу що я в ліжку і розумію що то був сон
дивний сон
космічний сон

(03.11, 07.11.2018)

СПРОБА АВТОРСЬКОЇ ПІСЛЯМОВИ

Збірка «Кавалки душі» – моя маленька дитина, яку я пускаю іти у світ незнаними шляхами.

Історія цієї книжечки багаторічна і терниста. Кілька разів вона мною компонувалась і розсипалась, рукопис мав зо п'ять версій і от нарешті вона побачила світ такою, як я хотів. Мені за цю збірку не соромно і я готовий представити її широкій публіці.

«Кавалки душі» підсумовують перший період моєї творчості, який тривав до жовтня 2019 року. Тоді я шукав свій голос і, познайомившись з українським футуризмом, імплементавав його бунтарство і експериментальність у свою поетику, водночас вишліфовуючи власні принципи написання віршів. Звісно, що не усі тексти, написані в цей період, потрапили до збірки – відібрано найякісніші з них, ті, які пройшли перевірку часом і мою автоцензуру. Писались в мене і римовані вірші в ті далекі роки, але нехай вони зостануться для дослідників моєї творчості, які через 100 років укладатимуть мій посмертний багатотомник.

Наприкінці 2019-го року почали писатися інакші вірші, вигадалися нові експерименти та створилися новітні форми віршування. Ці тексти формують корпус другої збірки, за впорядкування якої я невдовзі візьмуся.

Hobryf

Насамкінець дякую в першу чергу батькам за те, що вони є на цьому світі і підтримують усі мої ініціативи.

Окрема величезна подяка Збройним силам України та волонтерам за те, що тримають небо, аби воно на нас не впало.

Також дякую: своїм колегам із Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Ф. Потошняка та представникам Ужгородської молодіжної ради за постійну підтримку моїх творчих задумів і стабільний контакт зі мною в цей складний час; усім колегам по перу за поради й дружню розмову, особливо Олександрові Жилку та Владиславі Дем'янчук з Луцька, Тетяні Непипенко з Києва, Михайлу Громовому (Одеса-Жиліна), Мар'яні Олефір, Лідії Мигалезі, Нані Булаєвій та іншим молодим поетам з Ужгорода; Михайлю Семенку, Степану Гостиняку, поетам Нью-Йоркської групи та іншим поетичним вчителям – за натхнення і насагу на творчий саморозвиток; тим, хто підтримує мене, шанує мою творчість і поширює її між людьми.

Віктор Новграді-Лецо,

бібліотекар,

військовослужбовець,

осінь 2024 року

ЗМІСТ

“Все навкруг – вікна” <i>(Мар’яна Нейметі)</i>	4
--	---

ВІДДІЛЕННЯ ПЕРШЕ

КООРДИНАТИ	9
РАНОК	10
СОНЦЕ	11
ОВЕСНІННЯ	12
ДОЩОВИЙ	14
БЕРЕЗНЕВЕ	16
(аж ніяк не) ВЕСНЯНА ВУЛИЦЯ	19
ПРОГУЛЯНКОВИЙ ЦИКЛ	21
ЗМІНА КОЛЬОРУ	24
АКВАРЕЛЬ ВЕЧОРА	27
ЗИМОВИЙ ВЕЧІР	29
РАДІОХВИЛІ	31
КАВАЛОК ВЕЧОРА	34
ПУХЛИНА	35
СКЛЕПІННЯ	38
ЗЛАМАНА ГІЛКА	40
МІСТО СПИТЬ	43
НІЧНИЙ ВІЗИТ	44
СВІЧЕЧКИ	45
ПРЕЗИДЕНТ СВІТУ	47

ВІДДІЛЕННЯ ДРУГЕ

КОХАНОГРАМИ	51
ЛИСТ У МАЙБУТНЄ	52
РАДІСНІ ГУБИ	53
ЗАКОХАНІ ВАР'ЯТИ	55
ГРАМПЛАТІВКА МІСЯЦЯ	56
СНОВИДІННЯ	58
ВІКНА	60
ЗВЕРНЕННЯ	62
ПОПІЛ	63
СПОВІДЬ	65

ПОЕМА

УРИВКИ ЗІ ЗНАЙДЕНОГО МНОЮ НА ПРОСПЕКТІ СВОБОДИ НОТАТНИКА НЕВІДОМОГО МЕНІ ПОЕТА	69
---	----

ВІДДІЛЕННЯ ТРЕТЄ

СПОВІДАЛЬНІСТЬ	97
БАЛАДА ПОРОЖНЕЧІ	98
КІНОТЕАТР ВІЧНОСТИ	100
ПРОБЛЕМА	101
ПОСЛАННЯ	102
КЛЮЧ	103
СПОВІДЬ СІРНИЧКА	104
МОНОЛОГ ОХОРОНЦЯ БУДІВЛІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЛІЇ СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ	106
ГОЛКИ Й ПЛАТІВКИ	109

БАЖАННЯ ВТЕКТИ	112
ВТЕЧА	116
ПРО ТЕ, КОЛИ САМЕ ВМИРАЄ ЛЮДИНА	119
ДЕНЬ СМЕРТИ ТІНЕЙ	121

ВІДДІЛЕННЯ ЧЕТВЕРТЕ

СУПЕРЕЧНОСТІ 125

БАЛАДА ПРО ВКАЗІВНИЙ ПАЛЕЦЬ	126
ЗАСТУДА	128
ЗАКОН МЕРФІ	129
ЛЕГІТИМАЦІЯ	131
ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА	133
СОН	135

СПРОБА АВТОРСЬКОЇ ПІСЛЯМОВИ 136

Літературно-художнє видання

НОВГРАДІ-ЛЕЦО Віктор

КАВАЛКИ ДУШІ

Редагування *Мар'яни Нейметі*

Верстка *Ренати Кокіної*

Дизайн обкладинки *Юлії Соломонюк*

Підписано до друку 01.12.2024 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура Sitka. Ум. друк. арк. 8,4.
Наклад 150 прим. Замовл. № 230К.

Оригінал-макет виготовлено та видруковано: ТОВ «РІК-У»,
88006, м. Ужгород, вул. Карпатської України, 36,
e-mail: print@rik.com.ua

Свідоцтво Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Новграді-Лецо Віктор

Н 72 Кавалки душі : поезій скромний томик перший / В. Новграді-Лецо ; авт. передм., ред. М. Нейметі ; іл. Ю. Соломонюк. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 144 с. : іл.

ISBN 978-617-8390-51-8

Перша збірка поезій ужгородця Віктора Новграді-Лецо – про простір, в якому «хмари-газети з'являються періодично». І про нас, які «притиснуті шаховим полем бруківки». І про час, в якому «ми сидимо в кінотеатрі вічності дивимось документальну стрічку про наше життя».

УДК 821.161.2(477.87)'06-1